

МОДЕРНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ДЕРЖАВИ: КРИТИЧНІ СОЦІАЛЬНІ ЗАГРОЗИ

ПРЯМУХІНА Наталія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

<https://orcid.org/0000-0003-0788-7399>

e-mail: n.priamukhina@donnu.edu.ua

У дослідженні актуалізовано проблему забезпечення економічної безпеки держави, однак з прицілом на соціальний, зокрема – людиноцентричний аспект розвитку країни. Метою дослідження визначено ідентифікацію та обґрунтування рекомендацій щодо державної політики нівелювання критичних соціальних загроз у системі управління економічною безпекою України. Показано, що досягнення належного рівня економічної безпеки національної економіки є провідним завданням органів влади. При тому особливо актуальними є ці питання в сфері соціальної безпеки, коли обґрунтування та реалізації ефективних і якісних механізмів державної політики модернізації системи соціальної безпеки стосується здатності сформулювати її відповідну систему та забезпечити ефективне використання людського потенціалу нації. Ідентифіковано головні проблемні аспекти, пов'язані з наростанням критичних соціальних загроз в Україні. Складено матрицю SWOT-аналізу перспектив та найбільш критичних соціальних загроз, характерних для України. Доведено наявність в Україні системних вад, які породжують критично гострі соціальні загрози, визначено їх перелік. Вказано на те, що наявність цих вад обумовлена системними недоліками у державному управлінні загалом та в соціальній сфері зокрема. Ідентифіковано ці недоліки державного управління. Визначено напрями та заходи державної політики модернізації системи управління в сфері гарантування соціальної безпеки в Україні.

Ключові слова: економічна безпека, людиноорієнтований підхід, вектори ризику, зайнятість, людиноорієнтована модель економічної безпеки, критичні загрози.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2023-8-28>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Досягнення належного рівня економічної безпеки національної економіки є провідним завданням органів влади. Адже за такої ситуації економіка країни стабільно функціонує й розвивається, реалізує власний потенціал та посідає гідне місце в системі міжнародного поділу праці. Загрози її стійкості і стабільності нівельовані, а пріоритети подальшого зростання визначені, відповідні заходи впроваджені.

Однак, з таким твердженням не погодиться більшість дослідників, що займаються проблемами економічної і соціальної безпеки. На їх справедливу думку одним з принципів ефективного управління у сфері безпеки є постійність. І це означає, що нові загрози можуть з'явитися у будь-яку мить і треба бути до них готовими. Система увесь час має знаходитися у стані здатності протидіяти викликам.

Особливо актуальними є ці питання відносно соціальної безпеки. Питання обґрунтування та реалізації ефективних і якісних механізмів державної політики модернізації політики соціальної безпеки, здатних сформулювати її відповідну систему та забезпечити формування і ефективне використання людського потенціалу нації, актуальне завжди. Адже на сучасному етапі поступу нашої держави регулювання критичних соціальних загроз характеризується низкою недоліків, які призвели до низького рівня реалізації базових функцій соціальної політики, в тому числі в частині формування і ефективного використання людського капіталу. Підтвердженням цього є критичне зниження рівня доходів та якості життя населення, складність доступу його значної частини до якісних освітніх, медичних та інших соціальних послуг, ускладнення ситуації в сфері житлово-комунального господарства, подальше зниження ефективності системи соціального страхування, погіршення стану соціальної інфраструктури, зростання безробіття та активне нарощування міграційних процесів, посилення диференціації соціально-економічного розвитку у просторово-структурному аспекті, що призводять до депресивності і занепаду значної частини територій країни.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Попри все ще не надто значний період активних досліджень в царині економічної безпеки, концептуальні положення, структурні характеристики, підходи до формування механізмів, інструментів й засобів забезпечення економічної безпеки держави достатньо комплексно розкриті у публікаціях таких дослідників, як З. Варналій, Д. Буркальцева [1,с.4-8], О. Власюк [3,с.11-28], А. Денисов [4,с.197-206], В. Мунтіян [9,с.111-114] та інших науковців. Відповідно, у цих та інших

дослідженнях також на належному рівні вивчено і проблематику і питання гарантування соціальної безпеки держави.

При тому, потрібно визнати, що більшість питань, пов'язаних з управлінням соціальною безпекою, виникають саме на мікроекономічному рівні управління. Ці аспекти достатньо комплексно охарактеризовані у публікаціях таких науковців, як Т. Зубко [5,с.81-88], Г. Козаченко, В. Пономарьов, О. Ляшенко [6,с.28-34], Р. Лупак, А. Дідич [7,с.248-252], О. Маноїленко [8,с.60-63] та інші.

При тому, значний інтерес до проблем соціальної безпеки, а також людиноцентричного підходу як в економіці в цілому, так і в безпековій сфері зокрема, виявлено в низці публікацій, авторами яких є В. Борщевський [10,с.60-63], В. Шлемко, І. Бінько [11,с.22-28], О. Шнипко [12,с.24-36] та інші вчені.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Проте, попри велику кількість досліджень, проблеми соціальної безпеки людини та держави постійно змінюються і така ситуація обумовлює потребу в нових як теоретико-методичних, так і методико-прикладних пошукуваннях відносно ідентифікації та нівелювання критичних соціальних загроз у системі соціальної безпеки України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є ідентифікація та обґрунтування рекомендацій щодо державної політики нівелювання критичних соціальних загроз у системі управління економічною безпекою України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Попри наявні окремі позитивні зрушення у розвитку соціальної сфери та підвищенні рівня якості життя населення в Україні, які відбулися впродовж останніх тридцяти років, є всі підстави стверджувати про наявність таких негативних передумов соціального розвитку держави, як наявність істотних «реальних» диференціацій у рівні життя багатого і бідного населення, у просторово-територіальному аспекті; великі обсяги тінізації ринку праці, зайнятості, доходів і витрат населення; високий рівень корупції у освітній, культурній сферах, житлово-комунальному господарстві та системі надання державних соціальних послуг; нераціональність структури доходів і витрат населення, низький рівень державного фінансування підтримки і розвитку соціальної сфери; зменшення очікуваної тривалості життя, чисельності населення та звуження освітнього потенціалу; погіршення стану розвитку та якості функціонування об'єктів соціальної та житлово-комунальної інфраструктури.

Активізація цих передумов призводить до розвитку таких несприятливих щодо покращення соціального розвитку України критичних соціальних загроз, як зменшення чисельності та погіршення якості інституціонального забезпечення функціонування соціальної сфери, подальший занепад матеріально-технічної та технологічної бази закладів соціальної і житлово-комунальної сфер, зростання вартості соціальних послуг та соціального забезпечення, ускладнення ситуації з глобальними захворюваннями, зменшення обсягу введеного в експлуатацію житла та подальше погіршення екологічної ситуації.

З іншого боку, в нашій державі загалом наявний потенціал та ресурсні можливості активізації екзо- та ендogenous соціального зростання. Втім, цьому перешкоджає низка недоліків макроекономічного, фінансового, інвестиційно-інноваційного та матеріально-технічного середовища. До них передусім відносяться зменшення чисельності суб'єктів, що надають соціальні послуги, та чисельності зайнятих в соціальній сфері, нестабільність фінансового стану охорони здоров'я і надання соціальної допомоги, мистецтва, спорту, розваг і відпочинку, недостатні обсяги інвестиційно-інноваційної активності, зокрема інвестування приватного капіталу у розвиток соціального сектору, діяльності зі створення і впровадження у господарську практику нових технологій. Загалом охарактеризовані макроекономічні тенденції є негативними та призводять до менш якісного соціального обслуговування населення через зменшення чисельності мережі об'єктів соціальної сфери та їх кадрового забезпечення, послаблення їх ресурсних можливостей та обмеженого залучення передового світового досвіду до соціального обслуговування населення.

Більше того, можна стверджувати, що соціальні виклики життєздатності соціально-економічної системи України в останні роки посилюються, особливо за напрямками відтворення населення та трудового потенціалу, функціонування соціальної сфери та ринку праці, доходів і

занятості. Вони призводять до погіршення умов праці та зниження матеріального достатку, депопуляції і старіння нації, поширення бідності та розшарування матеріального становища громадян, погіршення матеріально-технічного, фінансово-інвестиційного та інтелектуально-кадрового забезпечення охорони здоров'я, освіти, культури, мистецтва, спорту та, як наслідок, – зниження соціальної захищеності українців, посилення настроїв незадоволеності життям і соціальною політикою влади, включно з бажанням еміграції та зовнішньої трудової міграції. Відтак, в процесі радикальної модернізації соціальної політики слід передусім спрямувати зусилля на подолання або принаймні істотну мінімізацію негативного впливу зазначених викликів і загроз.

На рис. 1 наведено систему сприятливих і несприятливих передумов, а також критичних загроз соціальній стабільності в Україні.

СЕРЕДОВИЩЕ СОЦІАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	
➤ Позитивні аспекти	➤ Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> – наявність елементів соціальної інфраструктури та системи споживчих послуг; – наявність інтелектуально-кадрового, освітнього та науково-дослідного потенціалу розвитку соціальної сфери; – покращення індексу людського розвитку; – збільшення обсягів грошових доходів та витрат населення, зменшення офіційного розриву між верствами багатого і бідного населення, у т. ч. в територіальному аспекті; – зменшення чисельності населення за межею бідності; – покращення характеристик придбання населенням споживчих та непродовольчих інвестиційних товарів, соціальних та інших послуг 	<ul style="list-style-type: none"> – наявність диспропорцій якості життя населення, у просторово-територіальному аспекті; – великі обсяги тінізації ринку праці, зайнятості, доходів і витрат населення; – високий рівень корупції у освітній, культурній сферах, житлово-комунальному господарстві та системі надання державних соціальних послуг; – нераціональність структури доходів і витрат населення, низький рівень державного фінансування підтримки і розвитку соціальної сфери; – зменшення очікуваної тривалості життя, зменшення чисельності населення та звуження освітнього потенціалу; – погіршення стану розвитку та якості функціонування об'єктів соціальної та житлово-комунальної інфраструктури
ЗАГРОЗИ СОЦІАЛЬНІЙ СТАБІЛЬНОСТІ	
➤ Ризики	➤ Загрози
<ul style="list-style-type: none"> – виклики євроінтеграції, у т. ч. в соціальній сфері; – нестабільність інтелектуально-кадрового та освітньо-інноваційного потенціалу соціальної сфери; – проблеми освітньої і науково-дослідної діяльності, зростання рівня інтелектуалізації економіки та соціальної сфери; – недотримання соціальних стандартів у сфері соціально-трудових відносин; – слабкість сімейної медицини, обмеженість об'єктів фізичної культури та спорту 	<ul style="list-style-type: none"> – зменшення чисельності та погіршення якості інституціонального забезпечення функціонування соціальної сфери; – подальший занепад матеріально-технічної та технологічної бази закладів соціальної і житлово-комунальної сфер; – зростання вартості соціальних послуг та соціального забезпечення в умовах євроінтеграції; – ускладнення ситуації з глобальними захворюваннями; – зменшення обсягу введеного в експлуатацію житла; – погіршення екологічної ситуації

Рис. 1. Матриця SWOT-аналізу перспектив та критичних соціальних загроз, характерні для України

Виходячи з цих та інших даних, а також результатів аналізування вітчизняної соціальної сфери і соціальної системи, можна вести мову про наявність в Україні таких системних вад, які породжують критично гострі соціальні загрози. Це, зокрема:

- невідповідність фактичних соціальних стандартів реальним потребам соціального захисту і підтримки населення;
- посилення залежності громадян від соціальних пільг, субсидій та підтримки;
- критичне і різке зниження рівня реальних доходів населення;
- підвищення рівня безробіття, посилення системно-структурних вад ринку праці, погіршення якісних характеристик трудо-ресурсного потенціалу, зниження ефективності праці;
- падіння реальної купівельної спроможності громадян через інфляційні процеси;
- зростання рівня бідності населення; погіршення демографічної ситуації;
- зростання масштабів зовнішньої трудової міграції; руйнування об'єктів та елементів соціальної інфраструктури.

Як на нашу думку, наявність цих вад обумовлена такими недоліками в системі державного управління загалом та в соціальній сфері зокрема, як відсутність відповідальності та несформованість нормативно-методичного забезпечення моніторингу і коригування рівнів соціальних стандартів та адекватності їх надання; відсутність реальних якісних реформ в системах пенсійного забезпечення, освіти і науки, медицині, ЖКГ та ін.; необґрунтованість положень, непродуктивний та нестимулюючий характер системи субсидування населення; зарегульованість та фіскальна обтяжливність формування доходів громадян; неефективність політики підтримки створення робочих місць, регулювання зайнятості, оплати праці, фінансування соціально-культурних заходів; «слабкість» політики регулювання внутрішнього споживчого ринку та його кон'юнктури; відсутність реально діючих інвестиційних програм підтримки молодіжного будівництва; недовіра програм стримування зовнішньої міграції та ін.

Відносно модернізації вітчизняної системи управління економічною безпекою держави у соціальній сфері України, то вважаємо, що в загальному вона передбачає три вектори з відповідними заходами: (1) нормативно-правовий; (2) євроінтеграційний та (3) інституційно-організаційний (рис. 2).

Подолання критичних соціальних загроз є важливим стратегічним завданням державної безпекової соціальної політики. Від її якості та повноцінності залежать: раціональність структури, ефективність взаємодії та наявність стійких взаємозв'язків між елементами системи, своєчасне виконання базових функцій і реалізація завдань соціального захисту та безпеки населення, що визначальним чином позначається на ключових складових економічної безпеки в системі національної безпеки держави. Це визначально й в контексті формування інтелектуально-кадрового забезпечення – ключового ресурсу функціонування і розвитку національного господарства, провідної умови забезпечення економічної безпеки України.

Дотримання принципів плановості, системності та послідовності державного регулювання у напрямі формування системи соціальної сфери передбачає застосування методів стратегічного менеджменту, зокрема такого його інструменту, як стратегія. Її положення, беззаперечно, різняться залежно від поточного стану розвитку соціальної і економічної систем держави, її бюджетно-ресурсних можливостей та інших зовнішніх і внутрішніх чинників. Втім, основоположні елементи стратегії стали. Це її мета, стратегічні і операційні цілі, сценарії та етапи реалізації, інституційна, функціональна та ресурсна площини, управлінський інструментарій, засоби моніторингу і контролю.

При формуванні та реалізації стратегії подолання критичних соціальних загроз у системі економічної безпеки України важливо аби всі її елементи були орієнтовані на досягнення мети системного розвитку людського капіталу та впроваджувалися за напрямками: забезпечення демографічної безпеки, модернізація системи охорони здоров'я, відновлення системи якості освіти, збереження культурних цінностей, становлення конкурентоспроможного ринку праці, покращення доступності житла, розбудова соціальної інфраструктури, системне соціальне страхування населення.

При стратегічному плануванні розвитку соціальної інфраструктури необхідно враховувати безальтернативність реалізації принципів державно-приватного партнерства з метою досягнення максимального ефекту для усіх членів суспільства та національної економіки.

Результатом застосування методів теорії ігор є висновок, що розвиток соціальної інфраструктури, яку розглядаємо як клас активів з покращеною ліквідністю та достатньою мірою можливості ефективного інвестування капіталу з постійною віддачою, у довгостроковій перспективі підвищує ефективність функціонування та гарантування надійної системи безпеки національної економічної системи загалом.

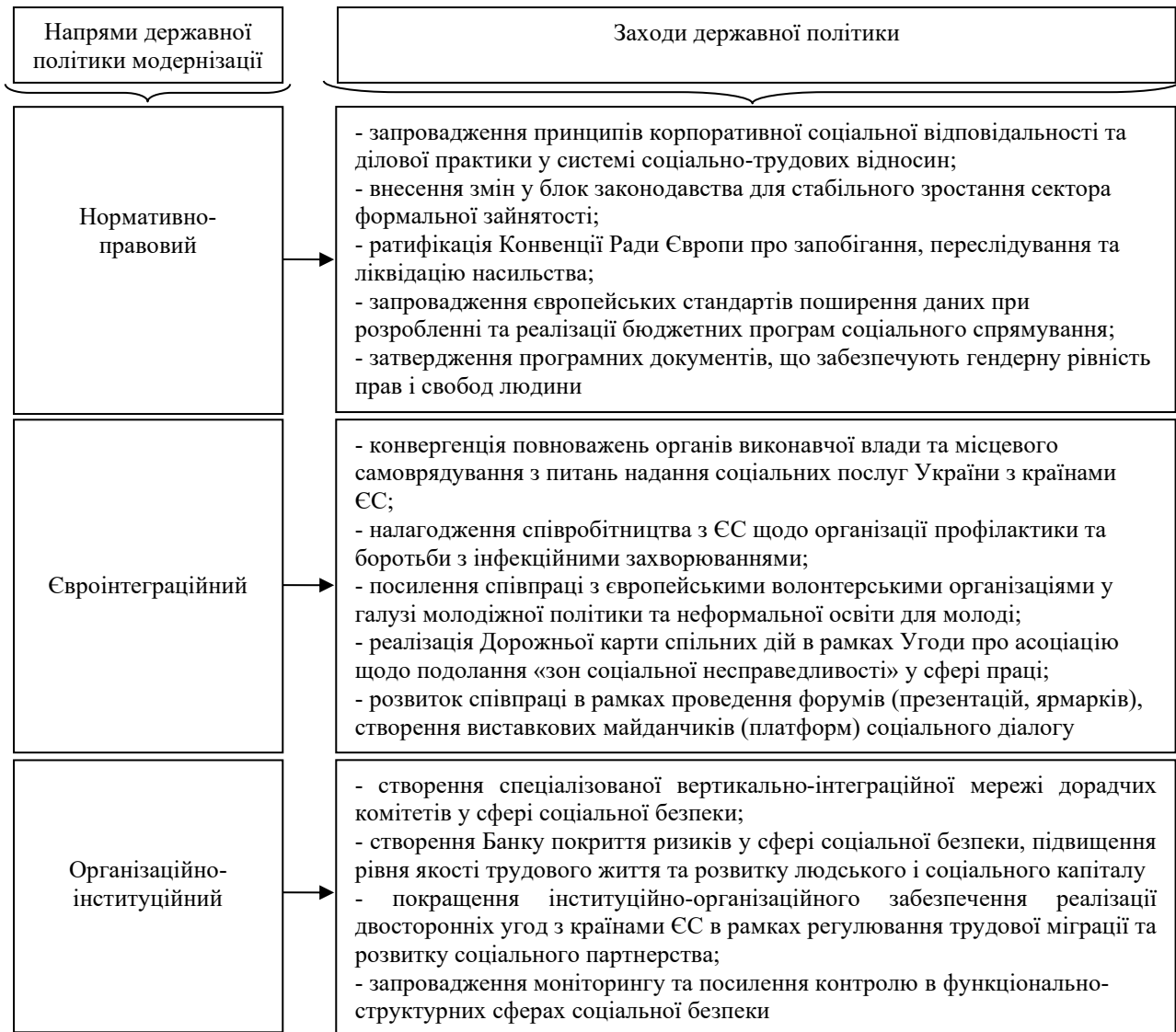

Рис. 2. Напрями та заходи державної політики модернізації системи управління у сфері гарантування соціальної безпеки в Україні

Попри ідентифікацію структурної побудови соціальної системи процес забезпечення економічної безпеки в соціальній сфері характеризується етапністю, послідовність якої відображає динамічно-структурна модель оптимізації характеристик соціального розвитку в системі соціально-економічного зростання держави, яка передбачає поетапну позитивну зміну головних індексів – від забезпечення соціально-економічної безпеки особи до формування і реалізації кадрового капіталу суспільства.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Ефективність соціальної політики, спрямованої на подолання критичних соціальних викликів і загроз, створення умов для оптимального функціонування соціальних відносин у суспільстві, є об'єктивною передумовою стабільного і економічно безпечного розвитку держави як соціально-економічної системи. Формування умов соціального розвитку сприяє нагромадженню та ефективній реалізації інтелектуально-кадрового потенціалу, пом'якшенню нерівності в розподілі доходів і майна, суперечностей між учасниками ринкової економіки і запобігання соціальних конфліктів на економічному ґрунті, досягненню стабільності та соціальної цілісності, самодостатності життєдіяльності людей, а, відтак, – зростанню продуктивності праці у системі національного господарства, забезпечуючи таким чином взаємозв'язок та взаємозалежність розвитку соціальної сфери та зміцнення економічної безпеки національної економіки.

Проблеми моніторингу, ідентифікації та подолання критичних соціальних загроз актуалізуються в умовах глобальних трансформацій економічних систем та суспільних відносин, а також сучасної повномасштабної війни, що відбувається на тепер в Україні і супроводжується критичним посиленням диференціації доходів та витрат населення, зниженням рівня якості життя, зростанням безробіття, погіршенням соціальної, медичної, освітньої та житлово-побутової забезпеченості, зростанням захворюваності населення. Вони здебільшого пов'язані, крім об'єктивних обставин, недоліками у застосовуваних механізмах управління якістю та обсягами забезпечення населення соціальними послугами, відсутністю систем моніторингу та контролю рівня якості життя населення та чинників, які його визначають, на різних рівнях системної ієрархії. Своєю чергою, реалізація критичних соціальних загроз має наслідком зменшення людського та трудового потенціалу, зниження темпів інтелектуалізації та послаблення економічної безпеки національного господарства.

Ефективне регулювання критичних соціальних загроз базується на формуванні якісної і повноцінної системи соціальної сфери задля раціональної організації і планування державної політики соціального розвитку. Таку систему доцільно диференціювати на, по-перше, системно-структурні складові соціальної ефективності (сфера доходів і витрат населення, ринку праці та зайнятості; система соціального забезпечення, соціального страхування та вирівнювання соціальних диференціацій; сфера медичних послуг та охорони здоров'я; сектор житлово-комунальних послуг; система освіти, підготовки та перепідготовки кадрів; сфера сімейної політики та сфера міграційних процесів) та, по-друге, на динамічно-структурні складові забезпеченості соціального розвитку (формування середнього класу та розвиток приватного підприємництва; розвиток громадянського суспільства та його інститутів; культурний, гуманітарний, духовний та фізичний розвиток; збалансованість внутрішнього ринку та системи споживчих послуг; розвиненість транспортної та комунікаційної інфраструктури; формування і використання інтелектуально-кадрового та інноваційного потенціалу; фінансово-економічний стан підприємств і організацій).

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються удосконалення методики аналізування критичних соціальних загроз у системі економічної безпеки держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Варналій З. С., Буркальцева Д. Д., Сасенко О. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення. Київ: Знання України, 2011. 299 с.
2. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Рудковський О. В. Напрями та засоби стимулювання соціальної відповідальності підприємництва в Україні. *Економіка та держава*. 2019. № 5. С. 4-8.
3. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ :Нац. інт пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2012. 48 с.
4. Денисов А.І. Економічна безпека держави: завдання господарсько-правового забезпечення. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія : Економічна теорія та право. 2014. № 2. С. 197-206.
5. Зубко Т. Л. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства галузі зв'язку. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2016. Вип. 3. С. 81-88.
6. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія. К.: Лібра, 2003. 280 с.
7. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 20.6. С. 248-252.
8. Манойленко О. В. Підходи до оцінки санаційного потенціалу тимчасово неплатоспроможних суб'єктів господарювання. *Економіка та держава*. 2016. № 1. С. 60-63.
9. Мунтян В. І. Економічна безпека України. Київ: КВІЦ, 1999. 462 с.
10. Стратегічні пріоритети та механізми інноваційного розвитку сільських територій Західного регіону України : монографія / наук. ред.: В. В. Борщевський, Т. Г. Васильців. Львів : Аверс, 2014. 176 с.
11. Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: монографія. Київ : НІСД, 1997. 144 с.
12. Шнишко О. С. Економічна безпека ієрархічних багаторівневих систем: регіональний аспект: монографія. Київ, 2016. 288 с.

REFERENCES:

1. Varnalii,Z. S. Burkaltseva,D. D.andSaienko,O. S.(2011). Economic security of Ukraine: problems and priorities of

strengthening. Znanna, Kyiv, 299 p.

2. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Rudkovskiy, O. V. (2019). Directions and means of stimulating social responsibility of entrepreneurship in Ukraine. *Economy and the state*. no. 5. pp. 4-8.
3. Vlasniuk, O. S. (2012). Theory and practice of economic security in the system of economic science. Kyiv, 48 p.
4. Denysov, A. I. (2014). Economic security of the state: the task of economic and legal support. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho»*. Seriya : Ekonomichna teoriia ta parvo, no. 2, pp. 197-206.
5. Zubko, T. L. (2016). Assessment of the level of economic security of the communications company. *Economy. Management. Business*. Vol. 3. pp. 81-88.
6. Kozachenko, H.V., Ponomarov, V.P., Liashenko, O.M. (2003). Economic security of the enterprise: the essence and mechanism of ensuring: monograph. Kyiv, Libra, 280 p.
7. Lupak, R. L., Didych, A. M. (2017). Economic bases of ensuring the competitiveness of the enterprise in market relations. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*. Vol. 20.6. pp. 248-252.
8. Manojlenko, O.V. (2016). Approaches to assessing the resolution potential of temporarily insolvent entities. *Economy and state*. Vol. 1. pp. 60-63.
9. Muntiiian, V. I. (1999). Economic security of Ukraine. KVITs, Kyiv, 462 p.
10. Strategic priorities and mechanisms of innovative development of rural areas of the Western region of Ukraine (2014). V. V. Borshchevskii, T. G. Vasylytsiv. Lviv: Avers, 176 p.
11. Shlemko, V. T., Binko, I. F. (1997). Economic security of Ukraine: essence and directions of provision, NISD, Kyiv, 144 p.
12. Shnipko, O. S. (2016). Economics of security of the archival bagatorial systems: the regional aspect. Kyiv, Ukraine.

MODERNIZATION OF THE STATE ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT SYSTEM: CRITICAL SOCIAL THREATS

PRIAMUKHINA Natalia
Vasyl' Stus Donetsk National University

The study updates the problems of ensuring the economic security of the state, however, with an eye on the social, in particular, the human-centric aspect of the country's development. The purpose of the study is to identify and substantiate recommendations regarding the state policy of leveling critical social threats in the economic security management system of Ukraine. It is shown that achieving the appropriate level of economic security of the national economy is the leading task of the authorities.

At the same time, these issues are especially relevant in the field of social security, when the issues of substantiation and implementation of effective and high-quality state policy mechanisms for the modernization of the social security system relate to the ability to form its appropriate system and ensure the effective use of the nation's human potential. The main problematic aspects associated with the growth of critical social threats in Ukraine have been identified. A matrix of SWOT analysis of prospects and the most critical social threats characteristic of Ukraine has been compiled.

The presence of systemic defects in Ukraine, which generate critical social threats, has been proven, and their list has been determined. It is pointed out that the presence of these defects is due to systemic deficiencies in the system of public administration in general and in the social sphere in particular. These shortcomings of public administration have been identified. The directions and measures of the state policy of modernization of the management system in the sphere of guaranteeing social security in Ukraine have been determined.

It has been proven that the effective regulation of critical social threats is based on the formation of a high-quality and comprehensive system of the social sphere for the rational organization and planning of the state policy of social development. It is expedient to differentiate such a system into, first, systemic and structural components of social efficiency (the sphere of income and expenditure of the population, the labor market and employment; the system of social security, social insurance and equalization of social differentiations, etc.) and, secondly, on the dynamic and structural components of ensuring social development (the formation of the middle class and the development of private entrepreneurship; the development of civil society and its institutions; cultural, humanitarian, spiritual and physical development, etc.).

Keywords: economic security, people-oriented approach, risk vectors, employment, people-oriented model of economic security, critical threats.